

SKUPŠTINA CRNE GORE

Predsjedniku

Ivanu Brajoviću

CRNA GORA SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO:	28.10. 2019. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-2119-248
VEZA:	
EPA:	
SKRACENICA:	PRILOG:

81000 Podgorica
Bulevar Sv. Petra Cetinjskog 10

tel: 020/ 242 161

faks: 020/ 247 572

e-mail: klub.dps@skupština.me

Broj: _____

Datum, _____

Na osnovu člana 187 i 188 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Ministru kulture, Aleksandru Bogdanoviću, postavljam sljedeće

POSLANIČKO PITANJE:

Nepokretna kulturna baština je važan faktor nacionalnog identiteta i dugoročni resurs za održivi razvoj. Razumijevanje kulturne baštine i njene uloge pokretača, posebno je značajno za kulturni, turistički i ekonomski razvoj države.

Koje aktivnosti Ministarstvo kulture sprovodi na zaštiti, očuvanju i unaprjeđenju stanja nepokretnih kulturnih dobara Crne Gore?

Obrazloženje

Na dnevnom redu Druge sjednice Drugog redovnog zasijedanja Skupštine Crne Gore u 2019. godini je Izvještaj o realizaciji Akcionog plana Strategije regionalnog razvoja Crne Gore za period 2014 – 2020, koji se odnosi na aktivnosti u 2018. godini.

Za potrebe pripreme pomenute Strategije, urađena je SWOT analiza, koja je ukazala na određene slabosti posebno sjevernog regiona Crne Gore, koje se ogledaju u:

- neadekvatnoj promociji kulturnog nasljeđa;
- lošem stanju kulturnih dobara;
- neadekvatnoj opremljenosti objekata kulture i
- nedovoljnom ulaganju u sektor kreativnih industrija kao i
- niskom nivou međusobne saradnje jedinica lokalne samouprave i
- nedostatku integrativnih aktivnosti na regionalnom nivou.

Istovremeno SWOT analiza je *prepoznala i značajne šanse za:*

- valorizaciju i promociju kulturnih različitosti;
- revitalizaciju starih zanata i domaće radinosti i
- razvoj preduzetništva.

Stoga je pokrenut projekat **Kreativna Crna Gora: ekonomska valorizacija i kreativne industrije** kako bi podržao i implementaciju pomenute *Strategije*, posebno prioritetne oblasti *Program kulture i turizma i kulturnog razvoja 2016-2020*, sa osvrtom na oblast *Kulturno-umjetnička kreativnost* i oblast *Zaštita nepokretne kulturne baštine*.

POSLANICA

mr Sanja Pavićević

Crna Gora
Ministarstvo kulture

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	20. 11	20	19	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-2/19-248/2			
VEZA:				
EPA:				
SKRAĆENICA:	PRILOG:			

Br. 01-3877/2

Adresa: Njegoševa bb,
81250 Cetinje, Crna Gora
tel: +382 41 232 571
fax: +382 41 232 572
www.mku.gov.me

14. novembar 2019.

SKUPŠTINA CRNE GORE

Gospodin Aleksandar Jovičević, generalni sekretar

Predmet: Odgovor na poslaničko pitanje mr Sanje Pavičević

U skladu sa članom 188, stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, poslanica mr Sanja Pavičević, postavila je ministru kulture Aleksandru Bogdanoviću sljedeće

Poslaničko pitanje

"Nepokretna kulturna baština je važan faktor nacionalnog identiteta i dugoročni resurs za održivi razvoj. Razumijevanje kulturne baštine i njene uloge pokretača, posebno je značajno za kulturni, turistički i ekonomski razvoj države. Koje aktivnosti Ministarstvo kulture sprovodi na zaštiti, očuvanju i unaprjeđenju stanja nepokretnih kulturnih dobara Crne Gore"

U skladu sa čl. 190 i 191 Poslovnika Skupštine Crne Gore Ministarstvo kulture na postavljeno poslaničko pitanje daje sljedeći

Odgovor

Bogato kulturo nasljeđe Crne Gore predstavlja značajan resurs, kako u smislu obogaćivanja kulturne ponude kroz razvoj kulturne i kreativne industrije koja se temelji na tradicionalnoj praksi i nacionalnim kulturnim dobrima, tako i u smislu valorizacije kulturnih dobara u obrazovne, naučne i turističke svrhe. Ističemo da Crna Gora ima preko 2.000 zaštićenih kulturnih dobara, od čega je 1.391 nepokretno kulturno dobro.

Kao što ste naveli, Strategija regionalnog razvoja Crne Gore za period 2014-2020. godine, pored ostalog, kao strateški cilj prepoznaje uspostavljanje efikasnog i

savremenog sistema integralne zaštite, upravljanja i održivog korišćenja kulturne baštine i predjela.

Shodno navedenom, Ministarstvo kulture je u proteklom periodu realizovalo brojne aktivnosti na donošenju seta propisa iz oblasti kulturne baštine (Zakon o zaštiti kulturnih dobara, Zakon o muzejskoj djelatnosti, Zakon o bibliotečkoj djelatnosti, Zakon o arhivskoj djelatnosti i Zakon o zaštiti prirodnog i kulturno historijskog područja Kotora), pokrenulo institucionalne reforme i radilo na unaprjeđenju naučno-tehničkih kapaciteta u oblasti zaštite i očuvanja nasljeđa. Takođe, donijeto je oko 40 podzakonskih akata i ratifikovana su 22 međunarodna propisa.

Podsjećamo da je bazna strategija u oblasti zaštite kulturne baštine Program razvoja kulture (2016-2020. godine), koji donosi Vlada Crne Gore, na prijedlog Ministarstva kulture.

Ova višegodišnja strategija razvoja kulture u Crnoj Gori, počiva na zastupljenosti svih segmenata kulture, od principa po kojima se razvijaju djelatnosti u kulturi, do tehničke i institucionalne podrške njenom unaprjeđenju. Temeljni princip je bio ravnomjerni razvoj svih djelatnosti kulture na nacionalnom i lokalnom nivou, jačanje pravno-institucionalne podrške i kadrovskih kapaciteta.

Ministarstvo kulture je u proteklih 7 godina, kroz Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara, obezbjeđivalo sredstva, za kontinuirano sprovođenje arheoloških i konzervatorskih istraživanja, izradu konzervatorskih projekata i sprovođenje konzervatorskih mjera na lokalitetima u Crnoj Gori, ali i za promociju i popularizaciju kulturne baštine, edukaciju i doedukaciju kadrova i tehničko-tehnološko osavremenjavanje ustanova. Jedan od glavnih ciljeva Programa zaštite i očuvanja je ravnomjerni razvoj kulture na teritoriji cijele Crne Gore. Realizacija predloženih projekata doprinjela je unaprjeđenju stanja kulturnih dobara, širenju znanja o vrijednostima i značaju kulturne baštine, razumijevanju različitih kultura, uspostavljanju blagovremene saradnje između nadležnih institucija i vlasnika - dražalaca, kao i obezbjeđivanju uslova da ista, shodno svojoj namjeni, služe kulturnoj, naučnoj i edukativnoj potrebi pojedinaca i društva. Budući da je riječ o fundamentalnom segmentu našeg društva, od 2012. godine za očuvanje i unaprjeđenje kulturne baštine država je izdvojila preko **8 miliona eura za 753 projekta**, što je svakao značajna suma, ali ne i dovoljna da se u potpunosti sanira naše nasljeđe, što nam nameće obavezu da se posvećenije odnesemo prema raspoloživim međunarodnim fondovima.

Ističem da ostvarujemo intezivnu međunarodnu saradnju na polju kulturne baštine. Sa UNESCO sprovodimo zajedničke aktivnosti na jačanju naših kapaciteta. Tijesno saradujemo i sa savjetodavnim tijelima UNESCO, ICOMOS-om i ICCROM-om. Takođe, sa Nacionalnim istraživačkim savjetom Italije saradujemo na polju zajedničkih aktivnosti u proučavanju, zaštiti i valorizaciji kulturne baštine i obuci kadrova iz oblasti kulturne baštine, sa Arheološkim institutom Austrije na polju istraživanja fortifikacionih objekata, edukacije i doedukacije stručnog kadra iz oblasti zaštite i očuvanja kulturnih dobara, sa Univerzitetom u Varšavi na arheološkim lokalitetima Carine i Gradina u Risnu i sa Univerzitetom u Mičigenu na lokalitetu Crvena Stijena.

U prethodnom periodu smo realizovali više IPA projekata saradnje iz oblasti kulturne baštine, ali i savremenog stvaralaštva. Pomenuću IPA projekat "Održivo upravljanje turizmom u okviru Jadranskog nasljeđa – HERA" na osnovu kojeg je sanirana

Tvrđava Besac u Virpazaru, dominantno iz sredstava EU fondova, u iznosu preko 800.000 eura.

Takođe, Kroz Fond američkog ambasadora za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara, odobrena su sredstva za restauraciju kulturnog dobra Mlin Ivana Crnojevića u iznosu većem od 65.000 dolara. U svojstvu lidera realizujemo projekat "MONET Culture in Motion in Adriatic Networks of Museums". Ovaj projekat će zajedno sa projektom "HAMLET" u kojem Ministarstvo kulture takođe učestvuje, doprinijeti osnaživanju saradnje na programskoj teritoriji, koja obuhvata Crnu Goru, Albaniju, Regiju Pulja i Regiju Molize, kao i jačanju regionalne pozicije Crne Gore u kontekstu korišćenja pretpristupnih fondova Evropske unije.

U okviru Interreg IPA CBC programa Italija-Albanija-Crna Gora - poziva za tematske projekte, Ministarstvo kulture je vodeći partner projekta 3C "Cross-border exchange for the development of Cultural and Creative Industries".

Kroz ovaj projekat ćemo sanirati Stari zatvor u Kotoru, za što je opredijeljeno preko 1.000.000 eura, a za opremanje objekta oko 100.000 eura, u cilju uspostavljanja centra za razvoj kreativnih industrija - kreativnog haba, koji će obezbijediti propisane ciljeve zaštite i očuvanja ovog kulturnog dobra, a u skladu sa propisima iz oblasti zaštite kulturnih dobara. Pomenuti model organizovanja kulturnih sadržaja obezbjeđuje sinergiju tradicije i savremenog umjetničkog i šireg kulturnog izraza, ali i ekonomsku održivost. Cijenimo da je ovo dobar primjer valorizacije nepokretnog kulturnog dobra.

Zaključujem da sprovodimo značajne aktivnosti u cilju zaštite, očuvanja i unaprjeđenja stanja naše kulturne baštine. U tom pravcu koristimo najbolje prakse i raspoloživa sredstva na nacionalnom i međunarodnom nivou. Evidentni kulturni potencijali i resursi moraju biti u potpunosti valorizovani, pri čemu moramo voditi računa da ne narušimo njihova izvorna svojstva, osobenosti, autentičnost i integritet.

Dodatna poslanička pitanja:

1. Da li Ministarstvo kulture ima bazu podataka, koliko je takvih inicijativa od strane studenata i profesora sa pomenutih fakulteta valorizovano, odnosno koliko je takvih inicijativa zaživjelo u formi projekata?
2. Koliko ih je podržano od strane međunarodnih institucija, koje su pokazale interesovanje da takve projekte podrže?

Odgovor na dodatna poslanička pitanja:

Ministarstvo kulture, shodno utvrđenim prioritetima razvoja, sprovodi niz aktivnosti koji se tiču kreativnog potencijala mladih, među kojima su i umjetničke akademije i studenti. Kako je oblast kulture veoma raznovrsna, tako se i linije podrške implementiraju na različite načine i u zavisnosti od produkcionih zahtjeva koji važe za određene projektne i programske sadržaje.

Činjenica je na koju želim da ukažem, da se shodno svojim izvornim nadležnostima, podrška obezbjeđuje za umjetnička zvanja i zanimanja, a najveći broj inicijativa ove vrste, odnosi se prije svega na oblast savremenog stvaralaštva, u oblasti kulturne baštine, uključivanjem studenata u neke od projekata ovog Ministarstva.

U skladu sa prethodno navedenim, inicijative koje imaju međunarodni kontekst imaju i prioritet u sufinansiranju.

Ako govorimo o konkretnim inicijativama, najveći broj odnosi se na stručna usavršavanja naših mladih i talentovanih studenata, koji svoja stručna znanja stiču na referentnim međunarodnim umjetničkim institucijama u Evropi i Americi, prvenstveno u oblasti muzike, ali i u oblasti dramskih i likovnih umjetnosti. Veliki broj tih studenata je i od strane država u kojima uče obezbijedio stipendije, pa je obaveza Ministarstva kulture za jednokratnim pomoćima veća. Takođe, veliki je broj mladih ljudi koji se nakon završenih studija u Crnoj Gori, stručno usavršavaju (magistarske ili doktorske studije) u zemljama regiona i Evrope.

Pored stručnog usavršavanja sa aspekta Ministarstva značajno je i učešće naših mladih ljudi u određenim međunarodnim projektima, programima, inicijativama, mrežama i fondacijama. Podrška se obezbjeđuje na dva načina direktnim sufinansiranjem troškova učešća, prije svega putnih troškova naših umjetnika što je međunarodni standard za ovu vrstu aktivnosti, do plaćanja godišnjih kontribucija koje našim mladim stvaraocima otvaraju mogućnost učešća u različitim programima saradnje (Fondacija Ana Lind, Bijenale mladih Evrope i Mediterana, Forum slovenskih kulture, Evropska filmska mreža, prevodilačka mreža Traduki).

Pored toga, Crna Gora je dugogodišnja članica evropskih programa saradnje Kreativna Evropa i Evropa za građane, a od ove godine i potpornog fonda Savjeta Evrope namijenjenog kinematografiji Eurimages, te IPA programima, koji pružaju velike mogućnosti ne samo za finansijsku podršku našem kreativnom sektoru, već i za njegovu integraciju u različite razvojne procese. Ova linija podrške je pored umjetničke produkcije važna i za poboljšanje infrastrukturnih uslova u kulturi. Tim povodom pomenuo bih inicijative koje se odnose na osnivanje kreativnih centara u Crnoj Gori, takozvanih habova, koje je pokrenulo Ministarstvo tokom ove godine u Baru, Bijelom Polju, Podgorici i posebno Kotoru, gdje je zajedno sa Italijom i Albanijom u okviru INTERREG programa Crna Gora dobila oko milion i 350 hiljada eura za rekonstrukciju zgrade Starog zatvora. Taj prostor će biti namijenjen našim umjetnicima, ali i njihovim kolegama iz partnerskih zemalja. Na taj način se dodatno promovišu kulturni potencijali, povezuju institucije kulture i razmjenjuju umjetnici i umjetničke prakse.

Želim da ukažem na još jedan projekat iz ovog domena, koji ima razvojni značaj za kulturu, a to je inicijativa za otvaranje filmskog studija u Crnoj Gori. Ta inicijativa trebala bi da nam obezbijedi milion i po eura iz međunarodnih fondova, a njena važnost, pored benefita za inostrane producente u iznosu od 20% priznatih troškova produkcije, doprinijeće pozicioniranju Crne Gore kao prepoznatljive filmske destinacije i otvaranju novih radnih mjesta za naš filmski kadar.

Za sektor kulture poseban značaj ima i donacija Republike Turske za izgradnju kompleksa tzv. Akademija umjetnosti na Cetinju. Imajući u vidu do sada završene radove, nadam se da ćemo u narednom periodu svjedočiti kompletnom završetku tog kompleksa.

Jedno od pitanja koje je pod posebnom pažnjom Ministarstva, jesu i kadrovski potencijali u oblasti kulturne baštine. Poznato je da su poslovi valorizacije kulturne baštine, izuzetno kompleksni i da zahtijevaju posebna stručna zvanja i znanja, koja su u Crnoj Gori deficitarna. Zbog toga je pitanje unaprijeđenja kadrovskih potencijala visokoobrazovnog sistema (etnologija, arheologija, konzervaciju i restauracija, istorija umjetnosti) predmet inicijative koju sprovodimo u saradnji sa Ministarstvom prosvjete i Univerzitetom Crne Gore, a tiče se uvođenja studentskog programa za te struke i to već od naredne školske 2020/2021 godine.

Ministarstvo kulture ima bazu podataka koja se odnosi na sve navedene inicijative, a pored toga u kontinuitetu prati i realizaciju mnogobrojnih projekata koji iz njih proističu.

Aleksandar BOGDANOVIĆ
MINISTAR